

Záróvizsga tételek

a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon tanuló hallgatók részére

A Mesterházi Zsuzsa és Szekeres Ágota által szerkesztett *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése* c. kötet 2 kiadásban jelent meg. Ahol bármelyik kiadást lehet használni, ott 2019-es megjelenéssel jelöltük, ahol a 2021-es kiadást jelöltük meg, ott tartalmi eltérés van a két kiadás fejezetében, ezért csak azt javasoljuk használni. Kérjük, hogy figyeljenek erre.

1. A gyógypedagógia fogalmi rendszere

WHO, sérülés, fogyatékoság, akadályozottság, diagnosztikai folyamat, nevelési folyamat, nevelési szakaszok, nevelési szabályzók, nevelési eljárások

- a gyógypedagógia, mint tudomány: tágabb értelemben vett gyógypedagógia, szűkebb értelemben vett gyógypedagógia
- a gyógypedagógiai folyamat alkotóelemei
- WHO fogalom változások (sérülés, fogyatékoság, akadályozottság)
- ENSZ egyezmény a fogyatékosággal élő személyek jogairól

Szakirodalom:

ENSZ egyezmény a fogyatékosággal élő személyek jogairól
<https://www.un.org/disabilities/documents/natl/hungary.doc>

Illyés, S. (2000). A magyar gyógypedagógia hagyományai és alapfogalmai. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 15-38). ELTE BGGYFK.

Mesterházi, Zs. (2021/2023). A gyógypedagógiai nevelési folyamat. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 243–255). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Szabó, Á. (2009). A gyógypedagógiai megsegítés mint többszintű beavatkozás. In E. Petróczi (Eds.), *Mentális és pszichés problémák XXI. századi megoldásmódjai: Bátorító nevelés, gyógypedagógia, gyermekvédelem, iskolai szociális munka, pszichoterápia* (pp. 75–92). SZEK JGYF Kiadó.

2. A népesség meghatározása, a fogalmak és nomenklatúrák értelmezése a szakterületen

tanulási korlátok, tanulási nehézség, tanulási zavar, tanulási akadályozottság, enyhe értelmi fogyatékoság

- a tanulónépesség meghatározása
- a tanulási nehézség, zavar, akadályozottság fogalma
- a tanulási akadályozottság és az enyhe értelmi fogyatékoság fogalmának viszonya
- a nemzetközi fogalomhasználat és annak problematikája

Szakirodalom:

Fejes, J. B., & Szenczi, B. (2010). Tanulási korlátok a magyar és az amerikai szakirodalomban. *Gyógypedagógiai Szemle*, 38(4), 273–287.

Gaál, É. (2000). A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 429–460). ELTE-BGGYFK.

Mesterházi, Zs. (2019a). A tanulási akadályozottság fogalmának kialakulása. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyerekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógiai szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 92–100). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

- Mesterházi, Zs. (2019b). A tanulási nehézségek típusai. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 63–68, 88–92). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019c). Szemlélet- és paradigmaváltás: a nevelésszükséglet-alapú megközelítés. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 100–112). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019d). Összefoglalás a tanulási akadályozottságról. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 112–117). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szabó, Á. (2008). Metamorfózisok: A debilitástól a tanulási akadályozottságig. Laudáció. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 11–35). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Szekeres, Á., & Virányi, A. (2019). Korszerű tanulásszervezés és az IKT-eszközök alkalmazásának új irányjai a tanulásban akadályozott tanulók együttnevelésében. In T. Polonyi, K. Abari, & F. Szabó (Eds.), *Innováció az oktatásban* (pp. 151–178). Oriold és Társai Kiadó.

3. Tanulásban akadályozott gyermekek beiskolázása, a szakértői bizottsági tevékenység

szakértői bizottság, szakértői team, diagnosztikai folyamat, folyamatos figyelemmel kísérés, szakértői vélemény

- a járási és a vármegyei szakértői bizottságok diagnosztikai feladatai, beiskolázás
- az enyhe értelmi fogyatékos megállapítása,
- a szakértői vélemény tartalma

Szakirodalom:

15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.

Mile, A. (2019). Pedagógiai szakszolgálatok és pedagógiai-szakmai szolgáltatások. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 194–199). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Mile, A., & Kiss, L. (2022). Kihívások és megfelelések a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszerben. *Gyógypedagógiai Szemle*, 50(1), 35–50.

4. A pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer működése és feladatai napjainkban *feladatközpontú megközelítés, megyei szerveződés, feladatellátási kötelezettség, működési körzet, megyei és járási illetékesség, holisztikus szemlélet, interdiszciplinaritás, szakszolgálati feladatok diagnosztika, terápia, tanácsadás, koordináció*

- a pedagógiai szakszolgálat helye a köznevelési rendszerben,
- az ellátórendszer jellemzői,
- hálózatosodás,
- kapcsolatrendszer a pedagógiai szakszolgálati tevékenységek áttekintése

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról <https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>
15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300015.EMM>
- A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.
- Bacsa, J., Balog, E., Debreczeni-Beretz, L., Gurdonné Kovács, H., Gyöngyösi, J., Hegedűs, I., & Vámos, B. (2015). *Jó gyakorlatok a pedagógiai szakszolgálati ellátásban*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.
- Csepregi, A. (2019). A pedagógiai rehabilitáció intézményrendszere. In Z. Vekerdy Nagy (Eds.), *A gyermekrehabilitáció sajátosságai* (pp. 529–535). Medicina Könyvkiadó Zrt.
- Mile, A. (2019). Pedagógiai szakszolgálatok és pedagógiai-szakmai szolgáltatások. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 194–199). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mile, A., & Kiss, L. (2022). Kihívások és megfelelések a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszerben. *Gyógypedagógiai Szemle*, 50(1), 35–50.

5. A gyógypedagógiai nevelést, oktatást meghatározó dokumentumok napjainkban

külső és belső szabályozók, alaptörvény, köznevelési törvény, NAT, egyéb rendeletek, irányelvek, kerettantervek, alapító okirat/szakmai alapidokumentum, pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenet, tematikus terv, óraterv, egyéni fejlesztési terv

- a törvényi és rendeleti szintű szabályozás aktuálisan hatályos dokumentumai (Köznevelési törvény, NAT, EMMI rendeletek) jogszabályi körön kívüli szakmai szabályozók: irányelvek, kerettantervek, intézményi dokumentumok (alapító okirat/szakmai alapidokumentum, pedagógiai program, helyi tanterv)
- a gyógypedagógus pedagógiai folyamata tervei (tanmenet, tematikus terv, óraterv, egyéni fejlesztési terv)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról <https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>
15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről. <https://njt.hu/jogszabaly/2013-15-20-5H>
- 110/2012 (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. <https://njt.hu/jogszabaly/2012-110-20-22>
- A 2011. vi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. A 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről. <https://njt.hu/jogszabaly/2019-80-00-00>
- Horváth, P. L. (2021). Törvények, rendeletek. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 204-209). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Papp, G. & Mile, A. (2019). Jogi szabályozás. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 469-471). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Virányi, A. (2021). Az iskolai nevelés tartalmi szabályozása. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 234-243). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

6. A tanulásban akadályozott, azon belül enyhén értelmi fogyatékos személyek oktatásának, nevelésének intézményi keretei napjainkban

különnevelés, együttnevelés, óvoda, általános iskola, inkluzív iskola, szakiskola, készségfejlesztő iskola, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai intézmény, EGYMI, gyermekotthon, lakásotthon, lakóotthon

- a jelenlegi intézményi rendszer elemei: a különnevelés lehetséges formái (iskola, intézményegység, tagintézmény, tagozat, osztály, összevont osztály, szakiskola, készségfejlesztő iskola stb.) és az együttnevelés lehetséges formái (integráló óvoda, integráló iskola, integráló osztály, inkluzív iskola stb.)
- az otthont nyújtó ellátás formái enyhén értelmi fogyatékos személyek esetén (gyermekotthon, lakásotthon, lakóotthon)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>

1997. vi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
<https://njt.hu/jogszabaly/1997-31-00-00>

A 2011. vi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-190-00-00>

Horváth, P. L. (2021). Kollégiumi nevelés és gyermekotthoni ellátás. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 189–195). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Jenei, A. (2021). Az eltérő tantervű általános iskola. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 151–180). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Papp, G. (2021). Az integrált nevelés és inkluzív iskola mai értelmezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 463–466). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Regényi, E. (2019). Az önálló életvitel és a lakhatás kérdései. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 497–500). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

7. A tanítás és tanulás folyamata a tanulásban akadályozott gyermekek iskoláiban *tervezés, szervezés, értékelés, oktatási stratégiák, oktatási módszerek*

- az oktatás célrendszere, az oktatómunka tervezése
- tanulásszervezés és értékelés
- oktatási stratégiák és módszerek
- az oktatás szervezeti keretei és formái

Szakirodalom:

- Falus, I., & Szűcs, I. (2022). Az oktatás folyamata. In I. Falus (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Falus, I., & Szűcs, I. (2022). Az oktatás módszerei. In I. Falus (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Falus, I., & Szűcs, I. (2022). Az oktatás stratégiái. In I. Falus (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Gaál, É. (2000). A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 429–460). ELTE-BGGYFK.
- Macher, M., & Szekeres, Á. (2019). A fejlesztés és terápia szerepe a gyógypedagógiai munkában. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 432–439). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019a). A tanulási folyamatok szervezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 298–307). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019b). A tanulási technikák megtanítása. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 308–312). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019c). A tanítás-tanulási folyamatok alapstruktúrái. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 315–334). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- M. Nádasi, M. (2022). Az oktatás szervezési módjai/munkaformái. In I. Falus. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- M. Nádasi, M. (2022). Az oktatás szervezeti keretei és formái. In I. Falus. (szerk.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Rapos, N. (2022). A pedagógiai értékelés. In I. Falus. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó.
- Virányi, A. (2019). Az infokommunikációs technológiák alkalmazása. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 423–432). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

8. Az iskolai tanulást befolyásoló pszichikus tényezők

tanulási képesség, észlelés, emlékezet, végrehajtó funkciók, kritikus kognitív készségek, DIFER, motiváció, magatartási problémák, BNO, DSM

- a tanulási képesség fogalma, megközelítései
- a tanulásban akadályozott gyermekek jellemzői a tanulási folyamat szempontjából
- a végrehajtó funkciók és jelentőségük
- a kritikus kognitív készségek és a tanulás affektív tényezői - jellemzők tanulásban akadályozottság esetén, intervenciók, mérés és fejlesztés
- a tanulási és magatartási problémák összefüggései, hiperaktivitás és figyelemzavar

Szakirodalom:

- Atkinson, R. C., & Hilgard, E. (2005). Tanulás és kondicionálás. In R. C., Atkinson & E. Hilgard (Eds.), *Pszichológia* (pp. 257–338). Osiris Kiadó.
- Bank, É. (2016). Pszichés és viselkedési problémák megjelenése enyhén értelmi fogyatékos gyermekek körében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 44(1), 15–30.
- Fazekasné Fenyvesi, M., Szenczi, B., & Péntes, É. (2014). *Pedagógiai diagnosztika c. digitális tananyag 3., 4., 6., 7., 11., 12. Fejezete*.

- Höfflemé Pénzes, É. (2017). A tanulási és magatartási problémák összefüggései a végrehajtó funkciók tükrében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 45(4), 259–272. https://epa.oszk.hu/03000/03047/00078/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2017_4_259-272.pdf
- Józsa, K., & Fazekasné Fenyvesi, M. (2006). A DIFER programcsomag alkalmazási lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél I. rész. *Gyógypedagógiai Szemle*, 34(2), 133–142.
- Józsa, K., & Fazekasné Fenyvesi, M. (2006). A DIFER programcsomag alkalmazási lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél II. rész. *Gyógypedagógiai Szemle*, 34(3), 161–177.
- Józsa, G., & Józsa, K. (2018). Végrehajtó funkció: Elméleti megközelítések és vizsgálati módszerek. *Magyar Pedagógia*, 118(2), 175–200.
- Mesterházi, Zs. (2019b). A tanulási-képesség-rendszer értelmezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 256–278). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mesterházi, Zs. (2019c). Az értelem, az intelligencia és a tanulási képesség. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 53–63). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Pénzes, É., Fazekasné Fenyvesi, M., & Szenczi, B. (2014). *A végrehajtó funkciók működése és fejlesztése tanulásban akadályozott gyermekeknél c. digitális tananyag 1-11. Fejezete.*
- Szekeres, Á. & Virányi, A. (2019). Korszerű tanulásszervezés és az IKT-eszközök alkalmazásának új irányai a tanulásban akadályozott tanulók együttnevelésében. In T. Polonyi, K. Abari & F. Szabó (Eds.), *Innováció az oktatásban* (pp. 151–178). Oriold és Társai Kiadó.
- Szenczi, B. (2019). Motiváció a tanítási-tanulási folyamatban. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 415–423). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

9. Tanulásban akadályozott gyermekek ellátása egyéni, kiscsoportos és osztálytermi keretek között

szakértői vélemény, egyéni fejlesztési terv, egyéni fejlesztés, egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció, tanórába ágyazott differenciált fejlesztés, fejlesztő eszközök

- a fejlesztés (habilitáció-rehabilitáció) fogalma, megvalósítási formái
- az egyéni fejlesztési terv készítése, használata, tartalmi elemei
- tanórába ágyazott differenciált fejlesztés, kéttanáros modell
- a gyógypedagógiai tevékenységet segítő eszközök

Szakirodalom:

- Jenei, A. (2019). A tanulás iskolán belüli feltételei. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 155–166). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Kókainé Lányi, M. (2007). *Könyv az integrációról. Sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése a Gyermekek Házában.* SuliNova.
- Szekeres, Á. (2019). Differenciált tanulás. In Zs. Mesterházi, & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 440–447). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Szekeres, Á., & Ari, P. (2008). *Sérülésspecifikus eszköztár tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók együttneveléséhez*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.

Vargáné Mező, L. (2008). *Fókuszban az egyén. Hogyan készítsünk egyéni fejlesztési tervet?* Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségért Közalapítvány.

10. Tanulási zavarok: az iskolai teljesítmény specifikus zavarai (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) és a segítő-fejlesztő beavatkozások lehetőségei

fogalmak multidiszciplináris megközelítésben, okok és tünetek, diagnosztika és differenciáldiagnosztika, prevenció és fejlesztés

- a diszlexia és diszkalkulia multidiszciplináris megközelítésben
- kialakulásuk lehetséges okai, tünetei
- a diagnózis felállítása, differenciáldiagnosztika, társuló problémák jelenléte
- prevenciók eljárások, fejlesztő eljárások

Szakirodalom:

Csépe, V. (2005a). Az írás és a helyesírás zavarai. In V. Csépe (Eds.), *Kognitív fejlődés-neuropszichológia* (pp. 234–245). Gondolat Kiadó.

Csépe, V. (2005b). Számolási zavarok. In V. Csépe (Eds.), *Kognitív fejlődés-neuropszichológia* (pp. 246–260). Gondolat Kiadó.

Csonkáné Polgárdi, V. (2012). Ismertető a Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálatáról óvodás és kisiskolás korú gyermekeknél. *Gyógypedagógiai Szemle*, (2012/4., 2013/2.).

Dékány, J. (2009). Tanulási sikeresség és matematikai kompetencia. *Gyógypedagógiai Szemle*, 37(5), 356–361.

Farkasné Gönczi, R. (2019). Számolási zavarok, diszkalkulia. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 84–88). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Gerebenné Várbió, K. (2019). Tanulási zavar. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 68–75). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei c. fejezet.

Krajcsi, A. (2008). Számolási zavarok idegrendszeri alapjai. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 181–205). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.

Meixner, I. (2012). *A dyslexia prevenció, reedukáció módszere*. Meixner Alapítvány.

Mészáros, A. (2015). Kommunikációs és specifikus tanulási zavarok. In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), *A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve* (pp. 48–52). Semmelweis Kiadó.

Sósné Pintye, M. (2019). Írott nyelvi zavarok. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 75–84). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

11. A kognitív képességek fejlesztése

kognitív kulcskompetencia, a kognitív folyamatok mozgása, a kognitív műveletek minőségének javítása, gondolkodási képességek, számfogalom, alpműveletek, szöveges feladat

- a kognitív képességek rendszere és összefüggései a matematikai gondolkodással
- a tanulásban akadályozott gyermekek matematikatanulását befolyásoló tényezők

- a matematikai ismeretsajátítási folyamat és a kapcsolódó gondolkodási képességek fejlesztése tantárgyi témakörök mentén: kiemelten a számfogalom kialakítása és fejlesztése, alpműveletek és szöveges feladatok tanítása

Szakirodalom:

- Józsa, K., Zentai, G., & Hajduné Holló, K. (2017). *A gondolkodás fejlesztése 4–8 éves életkorban: Módszertani kézikönyv szülőknek, óvodapedagógusoknak, tanítóknak*. Mozaik Kiadó.
- Márkus, A. (2007a). A kognitív képességek és az aritmetika. In A. Márkus (Eds.), *Számok, számolás, számolászavarok* (pp. 71–112). Pro Die Kiadó.
- Márkus, A. (2007b). A számolási képesség fejlődése gyermekkorban. In A. Márkus (Eds.), *Számok, számolás, számolászavarok* (pp. 43–50). Pro Die Kiadó.
- Márkus, A. (2007c). Számfeldolgozó rendszerek és számtani alpműveletek. In A. Márkus (Eds.), *Számok, számolás, számolászavarok* (pp. 51–70). Pro Die Kiadó.
- Mesterházi, Zs. (2019). A kognitív képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 278–298). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Nagy, J. (2020). A személyiség kompetenciái és operációs rendszere. In J. Nagy (Eds.), *Megújuló pedagógia* (pp. 62–76). Mozaik Kiadó.
- Peller J. (2003). *A matematikai ismeretszerzési folyamatról*. ELTE Eötvös Kiadó.
- Vargáné Molnár, M., Höfflemé Pénzes, É., Szenczi-Velkey, B., Horváth, E., & Szajlai, A. (2021). *A kognitív képességek fejlesztésének módszertana*. (Kézirat, Canvas tananyag).

12. A szociális képességek fejlesztése és a társadalmi integráció

szociális szükséglet, motívum, készség, képesség, szokás, szocializáció és nevelés, szexuális nevelés

- a szociális kompetencia fogalma
- a szociális képességek fogalma, a szociális képességek fejlődésének folyamata, szinterei, a fejlesztés módszertani kérdései
- a szexuális nevelés emberjogi és módszertani megközelítése a szociális kompetencia fejlesztésének aspektusából

Szakirodalom:

- Nagy, J. (1996). Segítő életmódra nevelés. In J. Nagy (Eds.), *Nevelési kézikönyv* (pp. 81–133). Mozaik Oktatási Stúdió.
- Szabó, Á. (2004). A képességfejlesztés és az életmód összefüggései tanulásban akadályozottaknál. In A. Gordosné Szabó (Eds.), *Gyógyító pedagógia* (pp. 217–236). Medicina Könyvkiadó Rt.
- Szabó, Á. (2018). Tanulásban akadályozottak vagyunk mindannyian. Az óvodás és általános iskolás korosztály szexuális nevelésének néhány jogszabályi, szakpolitikai és tantervi szempontú kapcsolódása. In F. Gereben, C. Cserti-Szauer, R. Bíró, T. Egri, Sz. Garai, Cs. Hegedüs-Beleznai, V. Katona, Z. Lénárt, A. Sándor & K. Radványi (Eds.), *Gyógypedagógia-dialógusban Fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek egyéni megsegítésének lehetőségei*. <https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/39269>
- Szabó, Á. (2019). A szociális képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a*

- Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 389–400). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á. (2019). Az érzelmi intelligencia nevelése. In Mesterházi Zs. & Szekeres Á. (szerk.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 400–405). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szabó, Á., & Szekeres Á. (2013). *A szociális képességek fejlesztésének módszertana* (Online kiadás). Tankönyvtár

13. A kommunikációs képességek fejlesztése

kommunikációs kompetencia, anyanyelvi kommunikációs kompetencia tanítása, beszédhanghallás, beszédészlelés, beszédértés, a beszédprodukció formai és tartalmi oldala, az olvasás jelrendszere, szóolvasás, szövegértés, olvasási motiváció, írásmozgás-koordináció, helyesírás

- a tanulásban akadályozott tanulók kommunikációja friss kutatások alapján
- a kommunikációs képesség fejlesztésének rendszere
- a diagnosztika és fejlesztés feladatai: befogadás és közlés, szó- és írásbeliség
- az anyanyelv-oktatás speciális tényezői a tanulásban akadályozott gyermekek körében

Szakirodalom:

- Fazekasné Fenyvesi, M., & Papp, G. (2019). Tanulásban akadályozott (ezen belül enyhén értelmi fogyatékos) tanulók verbális munkamemóriájának fejlesztése. *Gyógypedagógiai Szemle*, 47(3), 209–218.
- Fazekasné Fenyvesi, M., Papp, G., & Gál, Z. (2019). Tanulásban akadályozott (ezen belül enyhén értelmi fogyatékos) tanulók verbális munkamemóriájának mérése. *Gyógypedagógiai Szemle*, 47(3), 185–208.
- Gaál, É., Hámori, J., & Papp, G. (2000). *Anyanyelv és irodalom*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Józsa, K., Fazekasné Fenyvesi, M., Szenczi, B., & Szabó, Á. (2014). Tanulásban akadályozott és tipikusan fejlődő gyermekek szóolvasási készségének, szövegértésének és olvasási motivációjának fejlődése. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 69(1), 181–204.
- Kuncze, T., & Macher, M. (2017). 3. és 4. évfolyamos tanulásban akadályozott gyerekek beszédészlelésének és olvasástechnikájának elemzése. *Különleges Bánásmód*, (3), 87–107.
- Macher, M. (2014). Beszédpercepció folyamatok elemzése tanulásban akadályozott gyermekeknél. *Anyanyelv-Pedagógia*, (2).
- Macher, M. (2016). Szóaktiválási és szótanulási folyamatok működése tanulásban akadályozott gyermekeknél. *Gyógypedagógiai Szemle*, 44(4), 257–270.
- Nagy, J. (2008). Az alapképességek folyamatos kritériumorientált kifejlesztése. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 55–67). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Papp, G. (2013). A kommunikációs képességek fejlesztésének módszertana. Kézirat.
- Papp, G. (2019). A kommunikációs képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 335–345). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szenczi, B., Vígh, T., Szekeres, Á., & Zentai, G. (2017). Integráltan tanuló SNI-diákok szövegértés eredményei az adaptált Országos kompetenciamérésen. In A. Zsolnai & L. Kasik (Eds.), *Új kutatások a neveléstudományokban 2016*. (pp. 142–169). SZTE BTK Neveléstudományi Intézet, MTA Pedagógiai Bizottság.

14. Az orientációs képességek fejlesztése

orientáció, orientáció típusai, metakogníció, történelem, földrajz

- az orientációs képességek területei, a téri orientáció fogalma összetevői és fejlesztése
- az idői, az akusztikus és a vizuális orientáció fogalma, fejlődése és sajátosságai
- a metakogníció fogalma, összetevői, szükségessége és fejlesztési lehetőségei a tanulás és a gondolkodás folyamatában
- tantárgypedagógiai ismeretek az orientációs képességek fejlesztésében: a térképolvasás és a történelmi időérzékelés kialakítása

Szakirodalom:

- Csíkos, Cs. (2007). *Metakogníció. A tudásra vonatkozó tudás pedagógiája*. Műszaki Kiadó.
- Kiss, L. R. (2015). A metakogníció és a metakognitív kutatások gyógypedagógiai jelentősége, különös tekintettel a tanulásban akadályozottak pedagógiája területre. *Gyógypedagógiai Szemle*, 43(1), 26–34.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2011). A metakogníció fejlesztési lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél. In G. Papp (Eds.), *A diagnózistól a foglalkozási rehabilitációig* (pp. 113–129). Eötvös Kiadó.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2013). *Az orientációs és kreatív képességek fejlesztésének módszertana*. Kézirat.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2019). Az orientációs képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 377–389). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Nagyné Réz, I. (2015). *Téri tájékozódás fejlesztő program*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

15. A motoros képességek fejlesztése intézményi és azon kívüli területeken

motoros képesség, észlelés, motoros kivitelezés, mozgásszervi elváltozások, adaptív testnevelés, mozgásnevelés

- a motoros képesség fogalma, felosztása, jellemzők
- tanulásban akadályozott gyermekek mozgásával kapcsolatos sajátosságok, eltérések
- módszertani sajátosságok a motoros képességek fejlesztésében, az iskolai testnevelésben, mozgásállapot megismerésében
- társuló mozgásszervi elváltozások, tartási és mozgásrendellenességek, krónikus betegségek tanulásban akadályozott gyermekeknél

Szakirodalom:

- Buday, J., & Márialigeti, I. (2010). Tanulásban akadályozott tanulók komplex vizsgálata. *Gyógypedagógiai Szemle*, 35(2), 136–145.
- Farmosi, I. (2011). *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó.
- Kaj, M., Kälbli, K., Király, A., Karsai, I., Marton, O., & Csányi, T. (2019). *Kézikönyv a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT®) alkalmazásához. Második, bővített kiadás*. Magyar Diáksport Szövetség.
- Kälbli, K. (2019). *Szakirodalmi áttekintés a sajátos nevelési igényű tanulók fittségi vizsgálatairól. A NETFIT® sajátos nevelési igényű gyermekekre történő adaptációjának megalapozása*. Magyar Diáksport Szövetség.
- Mészáros, A. (2015). Mozgászavarok (motoros jártasság zavarai). In J. Balázs & M. Miklósi (Eds.), *A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve* (pp. 53–60). Semmelweis Kiadó.
- Virányi, A. (2013). *A motoros képességek fejlesztésének módszertana*. Kézirat.
- Virányi, A., & Macher, M. (2019). A motoros cselekvéses képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak*

pedagógiája szakirány számára (pp. 344–361). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

16. A kreatív képességek fejlesztése a művészeti nevelésben

vizuális és akusztikus kreativitás, Kodály-módszer, képzőművészeti pedagógiai terápia

- a kreativitás fogalma és fejlesztése
- a vizuális, az akusztikus kreativitás fejlesztési lehetőségei tanulásban akadályozott tanulók körében
- az ének-zene tanításának specifikus képességfejlesztő hatásai
- a Kodály-módszer
- a képzőművészeti pedagógiai terápia

Szakirodalom:

- Deszpot, G. (2014). Zeneöröm az iskolában. A Kokas-módszer lehetőségei a zenepedagógiában és általában a képességfejlesztésben. *Tanító Folyóirat*, 52(4), 25–27.
- Fazekasné Fenyvesi, M. (2013). *Az orientációs és kreatív képességek fejlesztésének módszertana*. Kézirat.
- Janurik, M., & Józsa, K. (2016). Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek zenei képességének fejlettsége. *Magyar Pedagógia*, 116(1), 25–50.
- Kaibinger, P. (2019). A kreatív és művészi képességek nevelése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 361–371). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Kiss, V. (2014) A művészet mint nevelés, a nevelés mint művészet. *Neveléstudomány Folyóirat*, (1), 69–81.
- Sándor, É. (2008). „Szabdafestés védelem alatt”. Képzőművészeti pedagógiai terápia. In Á. Szabó (Eds.), *Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből* (pp. 245–254). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság.
- Tamás, K. (2019). A kreativitás fejlesztése vizuális neveléssel. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 371–377). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Turmezeyné Heller, E., & Balogh, L. (2009). *Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés* (pp. 78-89). Kocka Kör Kiadó.

17. Az együttnevelés alapfogalmai, története és jogszabályi háttere

integráció, inklúzió, integrációs kutatások, kísérletek, jogszabályok, uniós pályázatok, operatív programok

- integráció, inklúzió és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak
- a tanulásban akadályozott tanulók integrált nevelésének története
- jogszabályi háttér
- szakmai fejlesztések, innovációk (HEFOP, TÁMOP, EFOP)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lij-tv-vegrehajit-sz-korm-r>
1994. A Salamancai Nyilatkozat (UNESCO).
- A 2011. Évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.

- Csányi, Y. (2000). A speciális nevelési szükségletű gyermekek és fiatalok integrált nevelése-oktatása. In S. Illyés (Eds.), *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 377–408). ELTE-BGGYFK.
- Papp, G. (2019a). Történeti visszapillantás: a tanulásban akadályozott gyermekek együttnevelésének előzményei. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 461–465). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Papp, G. (2019b). Az integrált nevelés és inkluzív iskola mai értelmezése. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 465–469). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Papp, G. & Mile, A. (2019). Jogi szabályozás. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 469–471). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

18. Az együttnevelés gyakorlata

együttnevelést segítő gyógypedagógus, EGYMI, utazó gyógypedagógus, szerepek, teammunka, kéttanáros modell, szülők, együttműködés

- az együttnevelés gyógypedagógiai támogatórendszere (külső, belső)
- EGYMI - utazó gyógypedagógusi hálózat
- gyógypedagógus-szerepek az együttnevelésben
- szakemberek együttműködése (teammunka, kéttanáros modell)
- szülőkkel való együttműködés

Szakirodalom:

- Kókainé Lányi, M. (2007). *Könyv az integrációról. Sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése a Gyermek Házában*. SuliNova.
- Meilinger, A. (2011). Szülőszerep az integrációban. In G. Papp (Eds.), *A diagnózistól a foglalkozási rehabilitációig* (pp. 59–71). ELTE Eötvös Kiadó és ELTE BGGYK.
- Mile, A. (2019a). Egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények fejlődéstörténete, szerepe. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 199–204). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Mile, A. (2019b). Gyógypedagógus-szerepek az együttnevelést segítő szakmai szervezetekben. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 517–522). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á. (2019a). A gyógypedagógus közreműködésének formái az együttnevelési folyamatban. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 476–484). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- Szekeres, Á. (2019b). Az együttnevelés pedagógiai szempontjai. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 491–495). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

19. Tanulásban akadályozott fiatalok szakképzése és foglalkoztatása

önrendelkezés, duális képzés, szakiskola a szakképzésben, gyógypedagógus kompetenciái, munkavállalás támogatása

- az önrendelkezés, a szakképzettség, a munkaerő-piaci státusz és a társadalmi integráció összefüggései (tankötelezettség, LLL, szakértői felülvizsgálatok)
- a szakiskola és a készségfejlesztő iskola a köznevelés rendszerében (jogi szabályozás, szakképesítések és részsakképesítések a hazai szakképzés rendszerében)
- alapdokumentumok: kerettanterv, szakképzési tematika, programkövetelmények, intézmények szakmai/pedagógiai programja
- a gyógypedagógus sajátos szerep- és feladatkörei a szakiskolában (oktató, fejlesztő, szakoktató, team tag)
- a munkavállalás támogatása, foglalkozási rehabilitáció (célszervezetek és integrált munkaerő-piac, civil szervezetek szolgáltatásai)

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-ii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről (11. Melléklet).

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200051.EMM×hift=20180831&txtreferer=A1100190.TV>

2019. évi LXXX. Törvény a szakképzésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv>

12/2020. (II. 7.) Korm. Rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor>

Speciális kerettantervek

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>

A Szakképzés 4.0-ról

https://ikk.hu/gyik?fbclid=IwAR1rfz7RdHs0IbSPWE9KaEIZsAzqtZNVKhy4ouLZMfboTWc_k-ycXYWqMi2o

Változások a szakképzésben

<https://www.efiportal.hu/neveles-oktatas/szolgaltatasok-16-ev-felett/szakkepzes/>

Bánfalvy, Cs. (2005). A fogyatékos emberek és a munka világ. *Szakképzési Szemle*, (2), 180–193.

Regényi, E. (2019a). A támogatott döntéshozatal és az emberi jogi modell. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 495–497). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Regényi, E. (2019b). Önálló életvitel és a lakhatás kérdései. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 497–500). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Cserti-Szauer, Cs. (2019). Önálló életvitel és munkaerőpiaci beilleszkedés. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 500–504). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

20. A gyógypedagógus kompetenciája

gyógypedagógus, képzési és kimeneti követelmények, tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség, kompetencia, illetékesség és hozzáértés

- a gyógypedagógia BA szak képzési és kimeneti követelményei
- a tanító, a fejlesztő pedagógus és a gyógypedagógus kompetenciája közötti különbségek, kompetenciahatárok

Szakirodalom:

2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300052.tv>

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
<https://kormany.hu/dokumentumtar/pedagogusok-uj-eletpalyajarol-szolo-2023-evi-lii-tv-vegrehajt-sz-korm-r>

63/2021 (XII. 29.) ITM rendelet a pedagógusképzés képzési terület egyes szakjainak képzési és kimeneti követelményeiről. 2. Gyógypedagógia alapképzési szak. URL:
<https://njt.hu/jogszabaly/2021-63-20-7Q> Letöltve: 2023. 04. 17.

2. melléklet a 63/2021. (XII. 29.) ITM rendelethez. 1. Gyógypedagógia mesterképzési szak. URL: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-63-20-7Q> Letöltve: 2023. 04. 17.

A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések, valamint hitéleti képzések a 2022/23-as tanévtől alkalmazandó képzési és kimeneti követelményei. (pp. 6-12; 107-108). ITM hivatalos kiadvány.
<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/5/55/557/5571bfefb0ecbc7e4ba775b0e875832b6977b583.pdf>

Gordosné Szabó, A. (2006). A hazai gyógypedagógus-képzés fejlődéstörténeti elemzése. *Gyógypedagógiai Szemle*, (2), 87–94.

https://epa.oszk.hu/03000/03047/00033/pdf/EPA03047_gyosze_2006_2_087-094.pdf
Letöltve: 2023. 04.17.

Mesterházi, Zs. (2001). A különtámogatást igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítésére felkészült pedagógusok képzésének dilemmái. *Educatio*, (2), 255–266. <https://epa.oszk.hu/01500/01551/00016/pdf/1083.pdf>

Mile, A. (2016). Kompetenciaértelmezések, gyógypedagógus kompetenciák. In *Gyógypedagógiai szakértelem, szerepek és kompetenciák az együttnevelés szolgálatában*. PhD disszertáció. (pp. 70-78). ELTE PPK NDI. https://ppk.elte.hu/file/mile_aniko_eszter_dissz.pdf.

Mile, A. (2016). Pedagógus szerepek, gyógypedagógus szerepek. In *Gyógypedagógiai szakértelem, szerepek és kompetenciák az együttnevelés szolgálatában*. PhD disszertáció. (pp. 79-81). ELTE PPK NDI. URL: https://ppk.elte.hu/file/mile_aniko_eszter_dissz.pdf Letöltve: 2023. 04.17.

Szekeres, Á. & Mile, A. (2021). A gyógypedagógus szakmai kompetenciája. In Zs. Mesterházi & Á. Szekeres (Eds.), *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára* (pp. 505–521). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

További ismeretek nem szakirodalmi forrásból: ELTE PPK (2023). Fejlesztőpedagógus. (szakirányú továbbképzés leírás a kompetenciákról). <https://ppk.elte.hu/szakiranyu/fejlesztopedagogus>
<https://njt.hu/jogszabaly/2013-326-20-22>

Budapest, 2023. szeptember 12.